

I. L I P S I
D E R E C T A
P R O N V N C I A T I O N E
L A T I N Æ L I N G V Æ
D I A L O G V S.

Editio vltima.

A N T V E R P I Æ,
E X O F F I C I N A P L A N T I N I A N A,
A p u d I o a n n e m M o r e t u m.

M. D. X C I X.

Cum Privilegijs Casareo & Regio.

AD ILLVSTREM V.
P H I L I P P V M
S I D N E I V M
EX ILLVSTRISIMA
WARVICENSIVM
S T I R P E.

VAERIS à me ferio, Vir
illustris P H I L I P P E
S I D N E I E, de Pronuncia-
tu Latinæ linguæ quid
sentiam? germanumne
& verum hunc, quo
nunc vtimur: an alium
fuisse antiquitus, qui,
vt multa alia, exoleuerit tenebris ignorantia
obrutus & longi æui. Tenuis subtilisque in-
quisitio: nec scio an nõ gloriæ solum expers,
sed & fructus. Illam enim quæ speres ex age-
lo tam sterili? quem ipsum quòd colimus &
inuertimus paullo studiosius, carpent magis
quàm ignoscent. Ambitionem appellabunt,
& friuolam in paruis iactantiam. Quæ etiam
fructum? cum & pauci hæc ad animum siue
aures admittent: & si qui, tamen hætenus, vt
scire ea velint, non vti. Quis enim erit ille

DIALOGI
DE RECTA PRO-
NUNCIATIONE
LATINÆ LINGVÆ

CAPVT I.

*In Italiam meus aduentus. Mureti ibi reperti laus. ad sermonem hunc
preparatio: & quiddam de iuuenilibus meis scriptis.*

DOLESCENS in Italiam cum venis-
sem: acce desiderium mihi res antiquas
noscendi, & viros, quos docti. Inflan-
mabar cupidine doctrinæ veteris: & ma-
gni apud me omnes illi, qui in eâ essent
magni. Inter quos M. Antonium Mure-
tum iure censebam. virum, in quo non
eruditio solum varia, sed comitas etiam

*M. Antonius
Muretus.*

& lepos multus. Atque ut illâ nos exteros in admirationem
sui rapiebat; ita istâ in amorem. cum erga omnes tam prom-
pta ei humanitas, ut raro domus aut lingua eius cuiquam es-
sent clausa. Itaque & mihi crebra ad illum irio: nec facile redi-
tio, nisi cum fructu aliquo & velut doctrinæ spico, quod colli-
gebam ex fecundo illo agro. Quod accidisse mihi recolo sta-
tim sub initia: cum pereger adhuc & nouus ad illum viserem,
tunc æstiuantem in Quirinali. Nam patronus eius Hippoly-
tus Estensis, vir nobilis iuxta ac splendidus, domum ibi alte-
ram habebat in despectu & crepidine ipsâ collis: salubrem
aëre, amœnam hortis, laxam ædificiis, adornatam picturis,
statuis, & cetero omni elegantiarum cultu. eoque se conferre
cum pleiâ iue familiâ solitus sub æstiuos dies. Ibi igitur cum
Muretus, perrexi & conscendi ad eum satis manens. æstum
enim vitabam, qui, ut mense Iulio, in iis locis grandis. Atque
cubiculum eius cum pulsassem, dictus mihi à puero in hortis
esse.

*Domus Car-
dinalis
Estensis.*

R A T I O
 PRONVNCIANDI LITTERAS
 EX MARCIANO CAPELLA.

MARCIANVS Capella formationem litterarum ad hunc modum exsecutus est:

- A, sub hiatu oris congruo solo spiritu memoramus:
- B, labris per spiritus impetum reclusis edicimus:
- C, molaribus super lingua extrema appulsis exprimitur:
- D, appulsu linguae circa superiores dentes innascitur:
- E, spiritus facit lingua paullo pressiore:
- F, dentes labrum inferius deprimentes lingua palatoque dulcescit:
- G, spiritus cum palato:
- H, contractis paulum faucibus ventus exhalat:
- I, spiritus propè dentibus pressis:
- K, faucibus palatoque formatur:
- L, lingua palatoque dulcescit:
- M, labris imprimitur:
- N, lingua dentibus appulsa collidit:
- O, rotundi oris spiritu comparatur:
- P, labris spiritus erumpit:
- Q, appulsu palati ore restricto:
- R, spiritum lingua crispante corraditur:
- S, sibilum facit dentibus verberatis:
- T, appulsu linguae dentibus impulsis excuditur:
- V, ore constricto labrisque promulis exhibetur:
- X, quidquid C & S formavit, exsibilat:
- Y, appressis labris spirituque procedit:
- Z, verò idcirco Appianus Claudius detestatur, quòd dentes mortui, dum exprimitur, imitatur.

EX TERENCEANO MAVRO.

Nunc singula quam possideant in ore sedem,
 Ictusque suos concipiant, & vade rumpant,

Vocalis
 seni.

I 3

Ut

S promptus in ore est; agitur pone dentes
Sic leuis, & vnum ciet auribus susurrum.
Mixtura secunda geminum parat sonorem:
Quia C. simul & quæ prior est iugando nisum,
Retrorsus adactam solidant premuntque vocem.

EX VICTORINO AFRO.

A, littera rictu patulo, suspensâ, neque impressâ dentibus linguâ enunciatur.

E, represso modicè rictu oris, reductis que introrsum labiis effertur.

I, semiclusso ore, impressis que sensim linguâ dentibus, vocem dabit.

O, vt *E*, geminum vocis sonum pro conditione temporis promit. qui correptum enunciat, nec magno hiatu labra reserabit, & retrorsum actam linguam tenebit: longum autem productis labiis, rictu terti, lingua arctioris pendula, sonum tragicum dabit. Cuius observationis & in *E* littera similis penè ratio est.

V, litteram quoties enunciamus, productis & coëuntibus labris efferemus.

B, & *P*, littera dispari inter se oris officio exprimuntur. nam prima, expulso è mediis labiis sono: sequens compresso ore, velut introrsum attracto vocis ictu, explicantur.

C, etiam & *G*, sono proxime, oris molimine nisuque dissentiant. nam *C*, reductâ introrsum linguâ, hinc atque hinc inter molares surgens, hærentem intra os sonum vocis excludit: *G*, vim prioris, pari lingue lapsu palato suggerens, lenius reddit.

D, & *T*, lingue sublacione ac positione distinguuntur. nam cum summos atque imos coniunctim dentes suprema sui parte pulsauerit, *D*, litteram exprimit. quoties autem sublimata partem, qua superius dentibus est origo, contingent, *T*, sonore vocis explicabit.

K, & *Q*, vtramque exprimi faucibus, alteram distento, alteram producto rictu manifestum est.

F, litteram inum labium supremis imprimentes dentibus, reflexâ ad palati fastigium linguâ leni spiramine proferemus.

L, validum nescio quid per partem palati, qua primordium dentibus superis est, linguâ trudente, diducto ore personabit.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
APVD IOANNEM MORETVM.

M. D. X C I X.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

